

Visie voor de toekomst – Ridderkerk De Bibliotheek AanZet

Inleiding

In dit stuk nemen we u mee in onze visie voor het bibliotheekwerk in Ridderkerk. Vanuit maatschappelijke ontwikkelingen vertellen we hoe de veranderende rol voor de bibliotheek in de samenleving tot uiting komt in het bibliotheekwerk in Ridderkerk. Wij zien mogelijkheden om onze rol in de dienstverlening naar inwoners van Ridderkerk uit te breiden en toekomstbestendig te maken. De huidige gesprekken over mogelijk andere huisvesting van de centrum bibliotheek dragen bij aan het invulling geven aan toekomstbestendig bibliotheek dienstverlening binnen de financiële kaders.

De visie voor de bibliotheek in Ridderkerk is gebaseerd op het Unesco manifest en landelijke wettelijke kaders¹, beleidskaders van de gemeente Ridderkerk, sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen en de filosofie en visie van De Bibliotheek AanZet. Wij vertellen hoe wij het breder perspectief vertalen in een toekomstbeeld voor de bibliotheek in Ridderkerk. We laten zien wat er mogelijk is en maken gefundeerde keuzes voor een aantal dingen waarmee wij de inwoners van Ridderkerk de komende jaren gaan ondersteunen.

Het voorliggende document is gebaseerd op de presentatie “visie voor de toekomst – Ridderkerk de Bibliotheek AanZet” zoals gegeven aan de gemeenteraad van Ridderkerk op 26 juni 2018². De boodschap is hetzelfde gebleven, de inhoud is geactualiseerd.

¹ Zie de bijlagen

² <https://sway.com/amdYuf672r5UTwna?ref=Link>

De samenleving verandert

Verandering kenmerkt de samenleving van nu en de komende jaren. De snelheid waarmee ontwikkelingen elkaar in deze periode opvolgen is ongekend. De wereld lijkt kleiner dan ooit en alles en iedereen is met elkaar verbonden. Digitale en technologische ontwikkelingen gaan sneller dan de meeste mensen kunnen bijhouden. Ze zouden ons leven makkelijker moeten maken, maar in de praktijk is het haast een dagtaak om bij te blijven. Ook op grotere schaal lopen we hier tegenaan; één keer een studie doen of vak leren is niet meer voldoende. *We moeten ons leven lang blijven leren.*

Daarnaast worden we dagelijks overspoeld met informatie. Vooral via internet en de sociale media. Naast dat er leuke dingen gedeeld worden, zorgt het ook voor een informatie-overload. Iedereen maakt nieuws, context en nuance zijn soms ver te zoeken. Het is steeds moeilijker de waarheid en waarde van een bericht te duiden. In de informatiestroom is het lastig om te filteren wat voor jou relevant is en het in context te plaatsen. Fake news is aan de orde van de dag. *Wat is waar? Op basis van welke informatie vorm je een mening, en maak je keuzes?*

Naast die wereldwijde veranderingen, maakt Nederland ook nog de overgang van de verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving door. Uit onderzoek van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) blijkt dat lastiger en ingrijpender dan verwacht. Niet alleen ouderen en lager opgeleide mensen blijken tegen problemen aan te lopen, maar ook mensen met een goede opleiding en maatschappelijke positie. Dat betekent nogal wat. Meer mensen dan gedacht hebben mogelijk ondersteuning nodig om zelfstandig aan de maatschappij deel te (blijven) nemen. Een maatschappij die steeds meer van ons vraagt. Voor veel mensen zijn officiële brieven en formulieren te ingewikkeld. Zij kunnen hun zaken niet regelen omdat ze niet goed genoeg kunnen lezen, of niet begrijpen wat ze lezen. Anderen hebben grote moeite met online bankieren of het aanvragen van toeslagen. *Wie niet (digi)taal vaardig genoeg is, stuit op problemen.*

Het uitgangspunt is dat er samenwerking is met lokale partners en in lokale netwerken. Daarbij ontstaat geen dubbel werk: vanuit onze rol en expertise versterken, verbinden of ontsluiten we bestaande diensten. Is er iets nog niet? Dan nemen wij waar nodig het initiatief dat het er wel komt. Een belangrijk aspect van onze toekomstige werkwijze, is dat we met inwoners de dienstverlening vorm geven: op basis van hun vraag en behoefte.

De bibliotheek is de plek waar deze elementen bij uitstek bij elkaar komen en gestimuleerd worden. De bibliotheek is zowel een virtuele als een fysieke plek. Een plek voor:

- **Kennis:** het bewaren, het verzamelen, het delen en het creëren van kennis en verhalen;
- **Beleving:** een inspirerende plek voor het opdoen van ervaringen en het verkrijgen van inzichten;
- **Ontmoeting:** een aangename plek om te vertoeven, waar iedereen welkom is, iedereen komt en iedereen te ontmoeten is

Onze filosofie

Wij zijn ervan overtuigd dat de bibliotheek iedereen kan voorzien van informatie, inspiratie en vaardigheden om optimaal deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Deze filosofie hebben wij vertaald in een visie op het bibliotheekwerk:

- wij weten voor wie wij een aanbod van voorzieningen ontwikkelen en leveren, en waarom. Daartoe verzamelen en analyseren wij alle relevante informatie over onze klanten en andere stakeholders;
- wij hebben continu voor ogen dat wij werken om inwoners in staat te stellen taalvaardig, digivaardig, rekenvaardig, goed geïnformeerd en kritisch denkend te zijn in elke levensfase en op alle niveaus;
- wij faciliteren een mix van plekken en diensten (online en fysiek) die door inwoners als open, inspirerend, verbindend en betrouwbaar worden ervaren;
- wij zijn voor elkaar en voor anderen een inspirerende, verbindende, veilige en betrouwbare organisatie;
- wij werken met enthousiasme en betrokkenheid aan de doelen van de bibliotheek en ontwikkelen continu onze deskundigheid (kennis, gedrag en vaardigheden);
- wij maken duidelijk welke risico's wij nemen om onze organisatie te verbeteren en te vernieuwen en de wijze waarop wij deze risico's dekken;
- wij voegen continu meerwaarde toe aan de samenleving op lokaal niveau, als centrum van informele educatie;
- wij dragen bij aan de ontwikkeling van vaardigheden die inwoners nodig hebben op de terreinen taal, digitaal, informeren en kritisch denken. Dat doen wij door te werken aan preventie, bestrijding van achterstanden en doorontwikkeling.

Maatschappelijke effecten

De Bibliotheek AanZet maakt haar filosofie en visie concreet in vier programmalijnen, waarmee in elke levensfase en op alle niveaus een samenhangend programma beschikbaar is om mensen verder te ondersteunen: taal, digitaal, informatie en kritisch denken. Dat zijn de vier maatschappelijke effecten waar wij in Ridderkerk een bijdrage aan willen leveren.

Om die effecten te bereiken, onderscheiden we voor onszelf drie rollen:

1. **preventie** van achterstanden op het gebied van taal, lezen, digitale vaardigheden en mediawijsheid. Hier gaat het met name om voorkoming van een taalachterstand bij kinderen. Dat doen we vooral via de omgeving van het kind: de ouders en de professionals in kinderopvang en onderwijs;
2. **bestrijding** van achterstanden, op de bovengenoemde gebieden. Hier richten we ons op volwassenen die, doordat zij niet taal-, reken of digitaalvaardig genoeg zijn, niet volledig zelfredzaam zijn;
3. faciliteren van **doorontwikkeling**: persoonlijke ontwikkeling voor wie zichzelf prima kan redden, maar een leven lang wil blijven leren.

Preventie en bestrijding verdienen een actieve aanpak. We zoeken onze doelgroepen op en bieden programmering aan op maat. Persoonlijke ontwikkeling faciliteren we voor wie dat wil, in een eigen vestiging of op locatie. We kijken hoe en waar we vanuit onze expertise waarde kunnen toevoegen. Het uitgangspunt is dat er samenwerking is met lokale partners en in lokale netwerken. Daarbij ontstaat geen dubbel werk: vanuit onze rol en expertise versterken, verbinden of ontsluiten we bestaande diensten. Is er iets nog niet? Dan nemen wij waar nodig het initiatief dat het er wel komt. Een belangrijk aspect van onze toekomstige werkwijze, is dat we met inwoners de dienstverlening vormgeven: op basis van hun vraag en behoefte. Zien wij een latente behoefte, dan prikkelen we en dagen we uit.

De Bibliotheek AanZet In Ridderkerk

De Bibliotheek AanZet zet vol in op de ontwikkeling van de vier programmalijnen in Ridderkerk. We beginnen niet vanuit het niets; dat wat we al doen, goed is en past in deze nieuwe visie nemen we mee. Expertise van anderen die een bijdrage kan leveren aan ons aanbod, nemen we op in het programma en onze dienstverlening. Wat er nog niet is, maar er wel zou moeten zijn, organiseren we, het liefst samen met anderen.

Hoe we dat doen? Gewoon met inwoners en partners aan de slag. Dingen uitproberen, ontdekken of iets werkt, waar nodig bijstellen etc. In vele vestigingen van AanZet proberen we dingen uit en zetten we pilots op. Die ervaringen en expertise zetten wij weer in voor de inwoners van de rest van het werkgebied.

We zetten hierna graag onze aanpak uiteen en hoe wij dat in Ridderkerk invullen. Wij kunnen veel, maar met beperkte middelen niet alles. We maken gefundeerde keuzes voor een aantal speerpunten. Deze speerpunten ziet u aan het eind van dit document weer terug. Met een dienstverlening op maat leveren we zo de toegevoegde waarde die wij voor ogen hebben in Ridderkerk.

Hoe ziet onze aanpak er dan uit? We nemen u eerst mee door onze aanpak, volgens de indeling van de eerdergenoemde matrix. Dan volgen de speerpunten voor Ridderkerk en lichten we toe, hoe wij tot deze focus in Ridderkerk zijn gekomen.

Aanpak van AanZet in Ridderkerk

Op basis van leefstijlonderzoek, inwonersonderzoek en gesprekken met de gemeente, kiezen wij voor een aantal speerpunten binnen onze programmeringsmatrix in Ridderkerk. Het accent in Ridderkerk ligt op Digivaardig. Dit komt voort uit de behoefte van onze gebruikers. Het programma rond digitale vaardigheden wordt druk bezocht, zeker door jongeren. Dit is ook de reden waarom er een makersplaats ingericht gaat worden in de centrumbibliotheek.

Onze matrix in Ridderkerk				
	<i>Taal- en rekenvaardig</i>	<i>Digivaardig</i>	<i>Goed geïnformeerd</i>	<i>Kritisch denken</i>
Preventie	<ul style="list-style-type: none"> • <i>BoekStart</i> • <i>de Bibliotheek op School</i> • <i>Kenniscafé's: deskundigheidsbevordering professionals</i> • <i>Baby drive-in</i> • <i>Voorleeshelden</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Media voor ukkies</i> • <i>de Bibliotheek op School</i> • <i>Kenniscafé's</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>De Bibliotheek op School</i> 	
Bestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Taalpunt</i> • <i>Taalcafé</i> • <i>Sterk taalnetwerk</i> • <i>NT1 en NT2</i> • <i>Zing Nederlands met me</i> • <i>Basisvaardigheden aanpak</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Klik & Tik</i> • <i>Digisterker</i> • <i>Digitaal inloopsprekuur</i> • <i>Online Nederlands oefenen</i> 	<i>Digisterker</i>	
Doorontwikkeling		<ul style="list-style-type: none"> • <i>CoderDojo</i> • <i>3D-printen</i> • <i>#Update</i> • <i>Markersplaats (in ontwikkeling)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ontwikkelen sociale kaart Ridderkerk</i> • <i>belastingaangifte doen</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>verkiezingsdebat</i> • <i>lezingen & exposities</i> • <i>filmavonden</i>

Inmiddels zijn de achtergronden van de inwoners in de verschillende wijken in Ridderkerk in beeld gebracht (zie bijlage). Op basis daarvan wordt de programmering in de wijken aangepast en versterkt waar nodig en mogelijk. In samenwerking met de vele maatschappelijke partners zetten wij een programmering op die erop gericht is de juiste effecten te bereiken voor de inwoners van Ridderkerk. De bibliotheek vervult daarbij de rol van 'third place', naast school/werk en thuis. Het gaat dus nadrukkelijk om de bibliotheek in te zetten als verlengstuk van hetgeen elders al voor bewoners wordt gedaan. Onze programmering is flexibel en samen met onze partners houden wij nauw in de gaten of ons aanbod de diverse doelgroepen bedient. Vanuit de bibliotheek hebben wij een sterke doorverwijsfunctie naar het programma-aanbod van onze partners, mocht er een wens zijn voor een specifiek programma-aanbod wat wij niet aanbieden.

Voor de centrumbibliotheek wordt dit jaar (2019) verder gewerkt aan het locatie vraagstuk. De locatie in Bolnes zal een sterkere functie krijgen als echte wijkbibliotheek in aanvulling op de dienstverlening in de centrumbibliotheek en aangepast op de samenstelling van bewoners in de wijk. De geografische ligging van Bolnes is dusdanig ver van het centrum afgelegen, dat er voldoende draagvlak en gebruik is om een stevige wijkbibliotheek te kunnen laten draaien. Wij zoeken in de programmering naar ondersteuning en synergie met bestaande samenwerkingspartners in de wijk. Ook ondersteunen wij onderwijsinstellingen daar waar nodig met onze collectie en expertise. Dat vraagt om een flinke investering in organisaties en bewoners die actief zijn in deze wijk: aanvullen en faciliteren waar nodig en gewenst, geen dubbel werk doen en de wijkaanpak van alle netwerkpartners stimuleren. Naast Bolnes is er ook in Slikkerveer een wijkbibliotheek. Beide wijkvestigingen zijn aanvullend op de centrale bibliotheek op het Sint Jorisplein.

Met betrekking tot de programmaliijnen wil de bibliotheek samen met de gemeente en het onderwijs investeren in een medialab/makersplaats, waar kinderen en hun ouders op een intensieve en speelse wijze hun technische vaardigheden kunnen ontwikkelen en vergroten. Dit medialab wordt de makersplaats met een vaste plek in de centrumbibliotheek Ridderkerk. Daarnaast komt er ook een mobiele variant, die kleiner en verplaatsbaar is waardoor de dienstverlening ook inzetbaar is op andere locaties.

Toegevoegde waarde

De Bibliotheek AanZet is niet de eerste en enige bibliotheek die binnen al deze veranderingen nadenkt over de toegevoegde waarde voor de toekomst. In binnen- en buitenland ontwikkelen bibliotheken zich van een plek waar men boeken leent, tot een plek waar kennis, informatie, ontwikkeling en ontmoeting centraal staan. Innoveren en anticiperen op toekomstige ontwikkelingen zijn hierbij essentieel. De (internationale) bibliotheeksector deelt regelmatig ervaringen en organisaties leren zo van elkaar. AanZet is steeds in gesprek met het publiek en maatschappelijke organisaties over onze rol en toegevoegde waarde, nu en in de toekomst. Daardoor leren wij onze omgeving steeds beter kennen en weten wij, én zij, hoe we van meerwaarde kunnen zijn.

Taalvaardigheid

Preventie: Vergroten van taalvaardigheid

We leggen met een doorgaande leerlijn vanaf 0 jaar een stevige basis voor taalvaardige inwoners. Bijvoorbeeld met de VoorleesHelden, het BoekStart-programma, Boekstart in de kinderopvang en natuurlijk het basispakket voor basisscholen of de Bibliotheek op school, waarbij onze bibliotheekconsulent in de klas lessen verzorgt, projecten doet en de leerkracht ondersteunt. Voor jongeren bieden wij een plek om te studeren en huiswerk te maken. Voor professionals bieden we de cursus Open Boek, waarbij leerkrachten opgeleid worden tot leescoördinator. Tijdens de cursus stelt de leerkracht een leesplan op voor de eigen school. Dat zorgt ervoor dat lezen een integraal onderdeel wordt van het lesprogramma. Zo wordt samen met de bibliotheekconsulent gewerkt aan deskundigheidsbevordering en daarmee het behalen van de doelen van de school. Voor pedagogisch medewerkers is er de cursus Voorleescoördinator. Die geeft handvatten om het voorlezen in de kinderopvang goed te verankeren en kinderen te stimuleren om met boeken bezig te zijn. Onze collectie die aansluit bij de vraag, is uiteraard voor alle leeftijden een middel ter ondersteuning van al deze activiteiten, cursussen en programma's.

Bestrijding: Bestrijding van taalachterstanden

Een goede beheersing van de taal is essentieel als je zelfredzaam wilt zijn. Het draagt ook bij aan het zelfvertrouwen van mensen. Vandaar onze vele inspanningen om in het kader van informeel leren de taalvaardigheid te vergroten. Met taalaanbieders in het hele werkgebied werken wij samen in taalpunten en taalcafés. We zetten met elkaar ook Taalhuizen op, waar een combinatie is van informele en non-formele activiteiten zoals een taalpunt, taalcafés en taal oefengroepen. Zorgen voor een laagdrempelige aanpak van basisvaardigheden (goede beheersing van taal in woord en geschrift, rekenen en digitale vaardigheden). Wij geloven in een sterk netwerk waar partners samen de deskundigheid hebben en zo de juiste doelgroepen weten te bereiken en vrijwilligers weten te binden om maximaal effect te hebben. Zo bereiken we steeds meer volwassenen die (beter) Nederlands willen leren lezen, schrijven en spreken: NT1 en NT2, (beter) willen rekenen en beschikken over de benodigde digitale vaardigheden.

Naast het (beter)leren van basisvaardigheden is het sociale aspect van een taalcafé voor deelnemers ook van groot belang. Door anderen te ontmoeten, vergroten mensen hun sociale kring en leren met name nieuwe Nederlanders meer over de gemeente waar ze wonen en Nederland. En dat bevordert de participatie. Het spreekt voor zich dat ook voor deze groepen de fysieke én digitale collectie van de Bibliotheek een grote toegevoegde waarde heeft.

Doorontwikkeling

We brengen mensen met interesse voor taal samen. Want ook voor wie goed kan lezen en schrijven heeft taal nog genoeg te bieden. Er is zoveel te ontdekken! In verschillende vestigingen organiseren we workshops, lezingen en evenementen op het gebied van literatuur, Young Adult, poëzie en spoken word.

Digitaal vaardig

Preventie: digitale geletterdheid

Zoals we al constateerden gaan de digitale ontwikkelingen steeds sneller. Kinderen weten feilloos hoe alle devices werken. Maar digitale geletterdheid gaat verder dan dat. Het is een andere manier van leren en werken. Op basis van onder andere de 21e -eeuwse vaardigheden, zoals 'ICT basisvaardigheden' maken onze productontwikkelaars lessen en workshops voor met name kinderen, voor op school of in onze bibliotheek. Door die vaardigheden te ontwikkelen, blijven kinderen in de toekomst makkelijker bij. Online veiligheid is ook een onderwerp waar wij aandacht aan besteden. Onder andere in de lessen op scholen, maar ook door speciale programmering en in cursussen voor volwassenen.

Bestrijding: digitale kloof

Dichten van de digitale kloof. Voor veel mensen is het niet vanzelfsprekend om online te winkelen of te bankieren. Zij moeten de basis nog leren. Omgaan met de computer of tablet, programma's openen, een e-mail versturen. Het is belangrijk dat iedereen dit kan, want steeds meer fysieke loketten van instanties verdwijnen. Om ondersteuning te bieden, heeft de bibliotheek bijvoorbeeld de instapcursus Klik & Tik, het internet op. Hier worden de beginselen van werken met de computer en het internet aangeleerd. En naast iPad-cursussen zijn er ook regelmatig iPad-café's in de bibliotheek, waarin bezoekers elkaar verder helpen. Om mensen op weg te helpen met de digitale overheidsloketten is er Digisterker. Deelnemers leren een DigiD aan te maken en wat ze kunnen vinden en regelen op mijnoverheid.nl. Hierdoor zijn mensen niet alleen minder afhankelijk van anderen, maar begrijpen ze ook beter hoe het werkt. Dat geeft zelfvertrouwen én meer eigen regie.

Doorontwikkeling: een proeftuin

Zelfs voor diegene die digivaardig is, is er nog genoeg te ontdekken op het gebied van digitale toepassingen. Leren programmeren en coderen, werken met een 3D-printer of spelen met een Wize-floor. En op een ander niveau is vergroten van de bewustwording waar het gaat om veiligheid en privacy ook een thema waar de bibliotheek aandacht aan besteedt. Onlangs is in meerdere vestigingen de lezingenserie #update geweest. Met gerenommeerde sprekers werd er dieper op onder andere virtual reality, online privacy en life hacking ingegaan.

Goed geïnformeerd zijn

Preventie: ontwikkelen van informatievaardigheden

De hoeveelheid aan informatie die we dagelijks op ons af krijgen, is steeds moeilijker goed te verwerken. Als we zelf niet actief zoeken, zien we alleen nieuws dat van maar één kant belicht is. Waar vind je betrouwbare informatie? Het ontwikkelen van mediawijsheid is in dit tijdperk van belang. De bibliotheek is een vinder en verbinder van informatie en heeft als taak om informatie en kennis te ontsluiten, in context te plaatsen en mensen verder te helpen.

Bestrijding: Basisniveau: leren zoeken naar de juiste informatie

Informatie komt tot op zekere hoogte vanzelf op ons af. Maar om actief informatie te vinden moet je ook op dit vlak over een aantal basisvaardigheden beschikken. De bibliotheek biedt cursussen, spreekuren en ondersteuning.

Doorontwikkeling: gidsfunctie

De bibliotheek speelt een rol in het beschikbaar stellen van noodzakelijke informatie. Die informatie zit in onze collectie, online en offline bronnen, maatschappelijke organisaties en mede-inwoners om ons heen. De bibliotheek heeft ook een gidsfunctie in lokale content. Informatie die voor de inwoners van Ridderkerk relevant is, ontsluiten én verrijken we. Ook faciliteren wij dat inwoners en organisaties informatie en kennis kunnen uitwisselen. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld het beheren van de sociale kaart van de gemeente.

Kritisch denken

Preventie/bestrijding: kritisch denkende inwoners

Begrijpen hoe je omgeving in elkaar zit en begrip van ontwikkelingen in de maatschappij is nodig om een mening te vormen en bewuste keuzes te kunnen maken. Wij verstaan onder kritisch denken het vermogen om onafhankelijk van anderen informatie te kunnen analyseren en beoordelen. Het kunnen formuleren van een eigen onderbouwde mening. Basiskennis van onze maatschappij en je rechten en plichten is essentieel. De Bibliotheek streeft na dat iedereen tot op zekere hoogte begrijpt in welke context hij of zij zich beweegt. Daarom faciliteren wij ruimte voor discussie en debat rondom lokale en landelijke thema's (meningsvorming).

Doorontwikkeling: verdieping

Voor mensen met maatschappelijk bewustzijn en een mening over ontwikkelingen of bepaalde thema's, bieden we een plek om met anderen in gesprek gaan en een netwerk op te bouwen. Community vorming, innovatie, co-creatie en ideeontwikkeling zijn kernwoorden. In een aantal vestigingen van AanZet zijn al regelmatig bijeenkomsten en thema-avonden voor Stadmakers en het Initiatievenknooppunt. Maar ook een workshop debatteren stond al eens op de agenda.

Locatie visie Ridderkerk

Voor de komende jaren is onze visie voor een toekomstbestendige informatie bibliotheek het fundament voor een visie op huisvesting van de centrumbibliotheek in Ridderkerk. De Bibliotheek kan de nieuwe centrumfunctie alleen in nauwe samenwerking met de gemeente ontwikkelen. Uitgangspunt is een multifunctioneel gebouw. Werken en ontwikkelen vanuit een standalone vestiging is geen optie in deze tijd en past niet in de visie van de Bibliotheek AanZet. Bij het verlaten van een standalone bibliotheek wordt het mogelijk om met andere organisaties samen te werken aan programmering, het realiseren van meer traffic en ruime openingstijden.

De bibliotheek AanZet heeft een aantal essentiële algemene eisen die zij bij iedere verandering rondom huisvesting minimaal wil realiseren:

- huisvesting op begane vloer; een laagdrempelige publieke ruimte voor iedereen toegankelijk en zichtbaar;
- samen met andere partners binnen een concept/delen van huisvesting; geen standalone vestiging;
- ruime openingstijden;
- goed bereikbaar en toegankelijk.

Voor de bestaande bezoekers en leden van de bibliotheek in Ridderkerk zal herhuisvesting wel een verandering met zich meebrengen in het verwachtingsbeeld dat zij nu van de bibliotheek en haar dienstverlening hebben. De visie op de toekomst is gericht op het bereiken van doelgroepen die de bibliotheek niet of minder frequent bezoeken, of in beeld hebben als mogelijke hulp bij de problemen die zij ondervinden. AanZet voorziet echter dat nieuwe doelgroepen juist beter te bereiken zullen zijn door een huisvesting waar de nieuwe functies van de bibliotheek in ondergebracht worden. Dat betekent dat de kwaliteit die de huidige bibliotheek nu biedt minstens geëvenaard moet worden. Een goede opstelling van de collectie (front presentatie) en handhaving van de ruime collectie zijn hierbij belangrijk.

Dus de uitdaging is erin gelegen om het goede van de “traditionele” bibliotheek te behouden, binnen een laagdrempelige, uitnodigende en inspirerende ruimte. Een ruimte waar mensen als vanzelf in aanraking komen met informatie en verschillende activiteiten. Een omgeving die nieuwsgierig maakt en uitnodigt tot meedoen, ontmoeten en verblijven. Dit kan gerealiseerd worden door voldoende studie-/werkplekken, leestafels, comfortabele stoelen en zithoekjes om te lezen en tot rust te komen. En daarnaast moet er ook ruimte zijn voor onder andere horeca, een digilab, taalhuis, cursusruimte, uitnodigende laagdrempelige jeugdbibliotheek inclusief een makersplaats. Bovendien moet er een ontmoetingsruimte zijn voor informatiebijeenkomsten die ook gebruikt kan worden door derden.

Bijlagen

Unesco manifest Openbare bibliotheken

“De openbare bibliotheek, de plaatselijke toegangspoort tot kennis, scheidt een essentiële voorwaarde voor levenslang leren, onafhankelijke besluitvorming en de culturele ontwikkeling van individuen en maatschappelijke groeperingen.” Met dit manifest – dat ook door Nederland is ondertekend - verklaart de Unesco, dat zij de openbare bibliotheek beschouwt als een stuwende kracht op de weg naar educatie, cultuur en informatie en als een essentiële factor bij de bevordering van vrede en welbevinden in de gedachten van mannen en vrouwen. De Unesco beveelt daarom nationale en lokale overheden met klem aan, de uitbouw van het openbare bibliotheekwerk te ondersteunen en er zich actief voor in te zetten.³

Wettelijk kader

De functies die de Bibliotheek in de gemeente Ridderkerk vervult zijn vastgelegd in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Deze wet is sinds 1 januari 2015 van kracht. In de Wsob zijn vijf kernfuncties opgenomen om de maatschappelijke waarde en toekomstvastheid van de openbare bibliotheek te vergroten:

1. leesbevordering & bestrijding laaggeletterdheid;
2. leren;
3. informeren;
4. ontmoeting & debat;
5. en toegang tot kunst & cultuur⁴.

De combinaties van een rol en een effect hebben we in een matrix geplaatst. Uit de effect-rolmatrix moeten wij keuzes maken en maatwerk creëren in Ridderkerk. Deze focus brengen we aan op basis van input die wij de afgelopen periode uit verschillende bronnen verzameld hebben. De bronnen gebruikt voor de focus in Ridderkerk zijn de uitkomsten van het Mosaic, zoals hieronder beschreven. Ook input is er gevraagd van maatschappelijke organisaties in Ridderkerk en betrokken ambtenaren. Onze aanpak in Ridderkerk is vervolgens afgestemd op de speerpunten van het collegeprogramma van Ridderkerk.

³ IFLA/UNESCO MANIFEST over de openbare bibliotheek 1994

⁴ <http://www.debibliotheeken.nl/de-branche/stelsel/wsob/>

Mosaic

De Mosaic scan (leefstijl onderzoek) toont relevante informatie over de bevolkingssamenstelling en het ledenbestand van Ridderkerk. De sterkst vertegenwoordigde groepen in Ridderkerk in zijn geheel zijn Sociale Huurders (13%), Welverdiend Genieten (13%), Jonge Digitalen (10%) en Goed Stadsleven (10%). De sterkst vertegenwoordigde groepen in het ledenbestand van de bibliotheek in Ridderkerk zijn Kind en Carrière (18%), Modale Koopgezinnen (16%) en Sociale Huurders (9%).

Gesprekken met maatschappelijke organisaties

Belangrijkste uitkomsten:

- De bibliotheek als verbindende plek in de wijken door mensen bij elkaar te brengen en met elkaar in gesprek te laten komen;
- Ontmoetingsfunctie centraal voor iedereen en met name voor kwetsbare groepen;
- Laagdrempelige plek in de wijk, door iedereen te gebruiken;
- Een prettige plek om te kunnen studeren en te werken (werk- en studieplekken, ruimte voor ZZP'ers);
- Gezamenlijke dienstverleningsconcept met maatschappelijke instellingen ten behoeve van bewoners;
- Bestrijding van gebleken achterstanden in taal en digitaal is nodig om bewoners deel te laten nemen aan de samenleving door het aanbieden van een passend aanbod en programmering.

Gesprekken met ambtenaren

Belangrijkste uitkomsten: Integraal werken aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken Wijkgerichte aanpak door meer differentiatie. Uit onderzoek (Mosaic) blijkt dat er relatief veel jonge Digitalen wonen in de gemeente Ridderkerk (53%). Jonge Digitalen zijn op zoek naar informatie voor studie, werk en om zich verder te ontwikkelen in hun loopbaan.

Vanuit onze programmalijn Digitaal zetten wij in op doorontwikkeling van deze vaardigheden. Voor jongeren willen we samen met het onderwijs en overige partners mediawijsheid aanbieden (medialab, coderjojo etc.) Samen Starten en Modale Koopgezinnen (Mosaic) hebben een druk gezinsleven en hierdoor ontstaat een risico van taalachterstanden. Dit risico bestrijden we door een doorgaande leer- en leeslijn aan te bieden vanaf 0 jaar (Vroeg- en voorschoolse Educatie).

We streven ernaar om een multifunctionele plek te zijn in de wijken waarbij we samen werken met maatschappelijke- en sociale partners (inhoud en fysiek). Uitgangspunten: open en toegankelijk, transparant, inspirerend en maximale zichtlijnen (licht en zichtbaarheid). Ruimtes voor workshops en programmering. Een community bibliotheek gericht op ontmoeting voor ouderen en een uitnodigende ruimte voor jeugd en gezin. Diverse specialisten van de bibliotheek zijn in gesprek met o.a. de gemeente om de dienstverlening van de bibliotheek op het gebied van taal/digitaal op een effectieve en integrale manier te organiseren.

Speerpunten van de gemeente Ridderkerk

Ridderkerk investeert in een gezonde, actieve, duurzame, sociale en veilige samenleving. Preventie is belangrijk, in bijvoorbeeld zorg, welzijn en inkomen, maar ook als middel om taalachterstanden te voorkomen. De gemeente vindt het belangrijk dat iedere inwoner kansen heeft om mee te doen in de samenleving.

Het Coalitieakkoord 'Veel kleuren, één palet' en collegeprogramma 'Van palet naar prestatie'⁵ benadrukken de sociaal-maatschappelijke waarde van kunst en cultuur; zij dragen bij aan het welzijn van onze inwoners, de ontwikkeling van jongeren, economische innovatie en het woon- en werkklimaat. De gemeente wil de leer- en ontwikkelingslijn onder schooltijd, na schooltijd en in de vrije tijd ondersteunen. Zij zorgt dat de transitie naar vraaggericht werken en de vernieuwing binnen cultuureducatie doorgezet wordt en zij houdt basisvoorzieningen als bibliotheken en muziekonderwijs bereikbaar voor jong en oud.

In het coalitieakkoord wordt het belang van de bestrijding van laaggeletterdheid benadrukt: *“wij stimuleren en faciliteren de bestrijding van laaggeletterdheid, laag gecijferdheid en taalachterstanden en de bevordering van computervaardigheden bij de verschillende doelgroepen. Het is immers van belang dat iedere inwoner kansen heeft om mee te doen in de samenleving.”*

Met betrekking tot het sociaal domein ligt de nadruk op preventie en bestrijding (van o.a. eenzaamheid) en de volwaardige plek voor jongeren in de samenleving naar voren; onder meer de combinatiefunctionarissen en de Brede School spelen hierbij een belangrijke rol.

Goed onderwijs is ook belangrijk. Kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen en ontplooiën in een vertrouwde en veilige omgeving, zodat ze een goede toekomst tegemoet kunnen zien. Wij dragen actief bij aan een brede doorgaande ontwikkelingslijn voor alle kinderen en jongeren van 0-23 jaar (collegeprogramma). Om een goed beeld te krijgen van de mogelijkheden en wensen op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden voor 0-100 jarigen vindt het college het belangrijk dat er een goede inventarisatie van activiteiten wordt gedaan.

Ridderkerk heeft toenemende aandacht voor technisch onderwijs. Door nieuwe technologieën, innovaties en digitalisering verandert de samenleving, maar ook de arbeidsmarkt. Aandacht voor wetenschap, techniek, maken en digitale vaardigheden is daarom onmisbaar in het onderwijs.

Het wakkert nieuwsgierigheid aan en het zorgt voor creativiteit en vindingrijkheid. Eigenschappen waarmee jongeren - en hun ouders - de uitdagingen van de toekomst aankunnen.

⁵ <https://www.ridderkerk.nl/coalitieakkoord-collegeprogramma>